

پنج شنبه 1 خرداد 1399 - 27 رمضان 1441 - 21 می 2020

آغاز محاصره اقتصادی ایران توسط آمریکا و اروپا (1359 ش)

آغاز محاصره اقتصادی ایران توسط آمریکا و اروپا (1359 ش) پس از پیروزی انقلاب اسلامی، دولت آمریکا به دخالت و مداخلات خود در امور داخلی ایران ادامه داد. در آبان 1358 که شاه ظاهراً برای درمان به آمریکا رفت، روابط جمهوری اسلامی با آمریکا بسیار بحرانی شد. ملت ایران ضمن محکوم کردن اقدامات آمریکا به دلیل حمایت از رژیم محمد رضا پهلوی، خواستار استرداد وی جهت محاکمه شدند، اما آمریکا این درخواست را رد کرد. به دنبال رد این خواسته و نیز در پی افزایش مداخلات آمریکا در امور داخلی ایران، سفارت آمریکا در 13 آبان 1358 به تصرف دانشجویان پیرو خط امام درآمد و کلیه کارکنان آن به گروگان گرفته شدند. در پی تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران، شیطان بزرگ که به ایران پس از انقلاب اسلامی، به چشم همان ایرانِ زمان رژیم ستم و شاهي مي‌نگریست، و به دنبال شکست و تلبیغاتی و نظامی خویش برای رهایی گروگان‌ها، در اول خرداد 1359، به حربه تحریم اقتصادی توسل جست؛ اما از همان آغاز، شکست چنین توطئه و ای روشن بود. از اینرو آمریکا به کمک بازار مشترک اروپا، داد و ستدهای اقتصادی ایران را تحریم کرده تا ایران را منزوی سازند. ولی گذشت زمان نه تنها ایران را گوشه و گریز نداشت، بلکه باعث شد تا ایران بیشتر از قبل روی پای خود بایستد. همچنین شرکت‌های متعددی اروپایی و حتی آمریکایی که از تحریم ایران متضرر شده بودند، خواهان ارتباط اقتصادی و همکاری و دوجانبه بوده‌اند. استقبال شرکت‌های خارجی برای همکاری با ایران به اندازه‌ای بود که آنان به تحریم ایران توجهی نکردند و در نتیجه بُعد منفی این تحریم گریبان غرب را گرفت.

روز بزرگداشت "صدرالدین محمدقوام شیرازی" معروف به "ملاصدرا" صدرالدین محمد شیرازی مشهور به صدرالمُتألهین و ملاصدرا در نهم جمادی الاولی سال 980 ق در شیراز به دنیا آمد. سنگ بنای علمی و اخلاقی ملاصدرا در محضر درس شیخ بهایی، عالم کم نظیر دوران صفوی بنانهاده شد و تکمیل این بنای معنوی در محضر دانشمند نامی و استاد بزرگ، میرداماد، صورت گرفت. ملاصدرا، درایه، رجال، فقه و اصول را از شیخ بهایی؛ فلسفه، کلام، عرفان و علوم ذوقی را از میرداماد و علوم طبیعی، ریاضی، نجوم و هیئت را از محضر حکیم ابوالقاسم میرفندرسکی از علمای نامدار زمان فراگرفت. وی سپس بر مسند تدریس تکیه زد و ضمن آشنایی با فلسفه اشراق و مکتب مشاء، به تدوین حکمت متعالیه پرداخت. ملاصدرا با ترکیب چهار مکتب مهم عرفانی، فلسفی و دینی شامل مشاء، اشراق، عرفان محیی و الدین عربی و آموزه‌های دینی اسلام، حکمت متعالیه را بنیان نهاد و تأثیری شگرف و غیرقابل انکار بر فلسفه اسلامی گذاشت. وی در این مکتب کوشیده است عرفان و فلسفه دین یا به سخن دیگر، تهذیب نفس و برهان عقلی و وحی را در یک مجموعه هماهنگ، ترکیب و یگانه سازد. ملاصدرا تلاش کرد تا در پرتو معرفت عرفانی و فلسفه عقلانی، تفسیری دیگرگون از دین دست دهد. از این حکیم الهی بیش از چهل عنوان کتاب به یادگار مانده که اسفار اربعه مهم‌ترین آنهاست.

سرانجام این عالم ربانی و فیلسوف اسلامی، پس از عمری پر بار، در سال 1050 ق در هفتاد سالگی در شهر بصره عراق دارفانی را وداع گفت و در همان شهر به خاک سپرده شد. تولد ابوبکر محمدبن علی حاتمی معروف به "ابن عربی" دانشمند بزرگ مسلمان (560 ق) ابوبکر محمد حاتمی مشهور به محیی‌الدین بن عربی و ملقب به شیخ اکبر در سال 560 ق در شهر مرسیه در اندلس به دنیا آمد. او در جوانی به ملاقات مشایخ صوفیه رفت و طریقت آنان را در پیش گرفت. وی در سی سالگی سفرهای بسیاری را آغاز کرد و به سراسر اندلس و مغرب رفت. سپس از شهرهای بیت المقدس، مکه، بغداد، حلب و منطقه‌ای آسیای صغیر دیدار نمود و در دمشق اقامت گزید. ابن عربی در این سفرها به کسب دانش و معرفت و تدریس و نگارش کتاب مشغول شد و نزد بسیاری از بزرگان به علم و آموزی پرداخت. ابن عربی از پرآثرترین مؤلفان مسلمان است که حتی پرکارترین نویسندگان اسلام مثل ابن‌سینا و غزالی به پای او نمی‌رسند. موضوع اصلی رسالات وی تصوف و عرفان است ولی در عین حال، تمامی علوم دینی از قبیل حدیث، تفسیر، سیره، فقه، نجوم و... را دربرمی‌گیرد. کتب فصوص الحکم، المبادی و الغایات و الفتوحات المکیه از آن جمله‌اند. ابن عربی در سال 638 ق در 78 سالگی در دمشق مدفون گردید و در دامنه‌ای که قاسیون مدفون شد.

رحلت "علامه محمدباقر مجلسی" صاحب کتاب شهر "بحارالانوار" (1110 ق) علامه محمدباقر مجلسی دانشمند بزرگ دوران صفوی، در سال 1037 ق در اصفهان به دنیا آمد. وی درس و بحث را از چهارسالگی نزد پدر عالم خود، علامه محمدتقی مجلسی آغاز کرد و بر اثر نبوغ و استعداد خارق‌العاده، در چهارده سالگی از ملاصدرا اجازه‌ی روایت گرفت. علامه شوشتری، میرزای جزایری، شیخ حُرّ عاملی و ملامحسن فیض کاشانی از جمله استادیان ایشان بودند. وی در اندک زمانی بر صرف، نحو، معانی، بیان، لغت، ریاضی، تاریخ، فلسفه، حدیث، رجال، درایه، اصول، فقه و کلام احاطه‌ی کامل پیدا کرد و سرآمد همگان گردید. علامه مجلسی پس از رحلت پدر بزرگوار خود به تدریس پرداخت و تالیفات متعددی را به انجام رساند. جمع‌آوری احادیث و روایات اهل بیت(ع)، علامه مجلسی را به فکر تالیف کتاب گرانسنگ "بحارالانوار" انداخت و آن را در یکصد و ده جلد، تدوین کرد. تعداد تالیفات علامه را ششصد جلد ذکر کرده‌اند. وی سرانجام در 74 سالگی بدرد حیات گفت و در کنار پدر بزرگوار خویش، در کنار مسجد جامع اصفهان مدفون شد.

تأسیس بانک ملی ایران (1324 ق) تشکیل بانک به شکل جدید نخستین بار در سال 1258 هجری شمسی (1296 ZWJ - ق) ده سال قبل از بوجود آمدن بانک شاهی از سوی حاج محمد حسن امین دارالضرب یکی از صرافان بزرگ تهران به ناصرالدین شاه قاجار پیشنهاد شد. متأسفانه این پیشنهاد با دخالت‌های بیگانگان و عوامل آنان جامه عمل نپوشید و بجای آن بانک شاهی در ایران مستقر گردید. تاریخچه بانک ملی ایران پس از استقرار مشروطیت هنگامی که دولت از مجلس شورای ملی اجازه استقراض خارجی خواست، احساسات ملی که از وام‌های گذشته و رفتار بانک‌های بیگانه جریحه دار شده بود به هیجان آمد و نمایندگان مردم به منظور قطع نفوذ سیاسی و اقتصادی بانک‌های مذکور و در ترمیم وضع مالی خزانه ضمن مخالفت با استقراض خارجی تأسیس بانک ملی را خواستار شدند، و جمعی از بازرگانان و صرافان متعهد مشارکت در این بانک شدند و در آذرماه 1285 با اعلامی که مبین احساسات عمومی و علاقه مردم به تأسیس یک بانک اعتباری ملی در ایران بود، انتشار یافت. در روز 23 آبان 1285 میرزا ابوالقاسم ناصرالملک وزیر مالیه وقت مظفرالدین شاه در مجلس شورای ملی حاضر شد و از اوضاع نابسامان مالی کشور خبرداد و پیشنهاد داد که دولت برای رفع این مشکل مبلغی از کشورهای اروپایی وام دریافت کند که با مخالفت شدید نمایندگان مواجه

شد. نمایندگان پس از شور و پیگیری در روز 9 آذر ماه همان سال با تأسیس بانکي که بتواند براي کشور سود داشته و با سپرده هاي مردم به نفع کشور و مردم کار کند موافقت کردند. خبر تشکیل بانک ملي با سرمایه 15 ميليون (30 کرور) قابل افزایش به 50 ميليون تومان با وجد و شغف عموم ملت روبرو شد. از طرفي ديگر تغييرات ناگهاني در اوضاع سياسي و انعقاد قرارداد 1907 ميلادي بين دولتهاي روسيه و انگليس و تقسيم ايران و نيز آغاز جنگ جهاني اول و ورود نيروهاي اشغالگر به ايران تمام کوششها و تلاشهاي تشکیل بانک ملي را نقش بر آب کرد و اين آرزوي بزرگ مردم سالها به تعويق افتاد. پس از پايان جنگ جهاني اول و خروج اشغالگران از ايران، سرانجام قانون تاسيس بانک ملي ايران در جلسه مورخ 14 اردیبهشت 1306 به تصویب مجلس رسید و اساسنامه بانک در 14 تیر ماه 1307 مورد تصویب کمیسیون ماليه مجلس قرار گرفت و در روز سه شنبه 20 شهریور 1307 بانک ملي ايران در تهران رسماً کار خود را آغاز کرد.